

Sesijas dokuments

B9-0175/2022

30.3.2022

REZOLŪCIJAS PRIEKŠLIKUMS

iesniegts, pamatojoties uz jautājumu B9-0000/2022, uz kuru jāatbild mutiski,

saskaņā ar Reglamenta 136. panta 5. punktu

par tiesībām uz remontējamību
(2022/2515(RSP))

*Anna Cavazzini, Andreas Schwab, Christel Schaldemose, Biljana Borzan,
Anne-Sophie Pelletier*

Iekšējā tirgus un patērētāju aizsardzības komitejas vārdā

**Eiropas Parlamenta rezolūcija par tiesībām uz remontējamību
(2022/2515(RSP))**

Eiropas Parlaments,

- ņemot vērā Eiropas Parlamenta un Padomes 2019. gada 20. maija Direktīvu (ES) 2019/771 par atsevišķiem preču pārdošanas līgumu aspektiem („Preču pārdošanas direktīva”)¹,
 - ņemot vērā Eiropas Parlamenta un Padomes 2019. gada 20. maija Direktīvu (ES) 2019/770 par dažiem digitālā satura un digitālo pakalpojumu piegādes līgumu aspektiem („Digitālā satura direktīva”)²,
 - ņemot vērā Eiropas Parlamenta un Padomes 2009. gada 21. oktobra Direktīvu 2009/125/EK, ar ko izveido sistēmu, lai noteiktu ekodizaina prasības ar enerģiju saistītiem ražojumiem („Ekodizaina direktīva”)³,
 - ņemot vērā Eiropas Parlamenta un Padomes 2005. gada 11. maija Direktīvu 2005/29/EK, kas attiecas uz uzņēmēju negodīgu komercpraksi iekšējā tirgū attiecībā pret patērētājiem („Negodīgas komercprakses direktīva”)⁴ un īpaši tās I pielikumu,
 - ņemot vērā 2020. gada 25. novembra rezolūciju par virzību uz ilgtspējīgāku uzņēmumiem un patērētājiem paredzētu vienoto tirgu⁵,
 - ņemot vērā 2021. gada 28. janvāra rezolūciju par jaunu aprites ekonomikas rīcības plānu⁶,
 - ņemot vērā 2017. gada 4. jūlija rezolūciju par ilgāku produktu derīguma laiku: priekšrocības patērētājiem un uzņēmumiem⁷,
 - ņemot vērā jautājumu Komisijai par tiesībām uz remontējamību (O-000010/2022 – B9-0000/2022),
 - ņemot vērā Reglamenta 136. panta 5. punktu un 132. panta 2. punktu
 - ņemot vērā Iekšējā tirgus un patērētāju aizsardzības komitejas rezolūcijas priekšlikumu,
- A. tā kā Parlaments vairākkārt ir uzsvēris⁸, cik svarīgi ir piešķirt patērētājiem tiesības uz

¹ OV L 36, 22.5.2019. 28. lpp.

² OV L 36, 22.5.2019. 1. lpp.

³ OV L 285, 31.10.2009. 10. lpp.

⁴ OV L 149, 11.6.2005., 22. lpp.

⁵ OV C 425, 20.10.2021., 10. lpp.

⁶ Pieņemtie teksti, P9_TA(2021)0040.

⁷ OV C 334, 19.9.2018., 60. lpp.

⁸ 2020. gada 25. novembra rezolūcija par virzību uz ilgtspējīgāku uzņēmumiem un patērētājiem paredzētu vienoto tirgu; 2021. gada 10. februāra rezolūcija par jaunu aprites ekonomikas rīcības plānu.

remontējamību kā aprites ekonomikas programmas galveno pīlāru Eiropas zaļā kursa ietvaros, jo tas veicinātu efektīvāku un ilgtspējīgāku resursu izmantošanu, novērstu un samazinātu atkritumus un veicinātu produktu plašāku izmantošanu un atkārtotu izmantošanu, kā arī sadarbīgu ekonomiku, vienlaikus stiprinot arī patērētāju tiesības un labklājību;

- B. tā kā Komisijas nodomu vēstulē par stāvokli Savienībā 2021. gadā⁹ kā viena no galvenajām iniciatīvām 2022. gadam ir paziņots tiesību akta priekšlikums par tiesībām uz remontējamību un tā kā šis priekšlikums būtu jāpieņem ciešā sadarbībā ar saistītām likumdošanas iniciatīvām, piemēram, iniciatīvu „Ilgtspējīgi produkti” un iniciatīvu „Patērētāju iespēju nodrošināšana zaļās pārkārtošanās procesā”, kurām visām ir kopīgs mērķis panākt ilgtspējīgākus produktus un patēriņa modeļus;
- C. tā kā Komisija ir sākusi sabiedrisko apspriešanu līdz 2022. gada 5. aprīlim par preču ilgtspējīgu patēriņu — remontējamības un atkārtotas izmantošanas veicināšana; tā kā Komisijas mērķis ir ierosināt direktīvu, ar ko groza Preču pārdošanas direktīvu, un tā apsver iespēju ierosināt atsevišķu tiesību aktu par tiesībām uz remontējamību;
- D. tā kā Digitālā satura direktīva un Preču pārdošanas direktīva ietver visaptverošu regulējumu, kas attiecas uz būtiskiem patērētāju līgumtiesību elementiem, piemēram, prasībām par atbilstību līgumam un patērētājiem pieejamiem tiesiskās aizsardzības līdzekļiem neatbilstības gadījumā, tostarp noteikumus par remontējamību, aizstāšanu, digitālā satura vai pakalpojumu atbilstības nodrošināšanu, cenas samazināšanu un līguma izbeigšanu, kā arī noteikumus par šādu tiesiskās aizsardzības līdzekļu izmantošanas galvenajiem nosacījumiem un komercgarantijām;
- E. tā kā 79 % ES iedzīvotāju uzskata, ka ražotājiem būtu jāuzliek pienākums nodrošināt, lai ir vieglāk remontēt digitālas ierīces vai aizstāt atsevišķas to daļas; tā kā 77 % ES iedzīvotāju drīzāk salabotu savas ierīces, nevis tās aizstātu; tā kā remontuzņēmumi Eiropā varētu būt vietējo darbvieta un īpašas zinātnības avots;
- F. tā kā Covid-19 krīze ir parādījusi, ka ir jāveido jauni un noturīgāki uzņēmējdarbības modeļi un jāatbalsta Eiropas uzņēmumi, jo īpaši mazie un vidējie uzņēmumi (MVU), mikrouzņēmumi un pašnodarbinātas personas;
- G. tā kā, piešķirot patērētājiem tiesības uz remontējamību, būtu svarīgi veicināt Eiropas rūpniecības pārkārtošanu un stiprināt tās noturību un atvērto stratēģisko autonomiju; tā kā remontējamības kultūras veicināšana piedāvā ekonomisko un sociālo iespēju avotus uzņēmējdarbības un darbvieta radīšanas ziņā; tā kā ilgtspējīgi produkti dod labumu gan uzņēmumiem, gan patērētājiem, palielinot pieprasījumu pēc ilgtspējīgām precēm un to piedāvājumu;
- H. tā kā vairāki šķēršļi liedz patērētājiem izvēlēties remontēšanu, tostarp informācijas nepieejamība, rezerves daļu nepieejamība, standartizācijas un sadarbības trūkums vai citi tehniski šķēršļi, kā arī remonta izmaksas;
- I. tā kā e-atkritumi ir visstraujāk augošā atkritumu plūsma pasaulē, 2019. gadā izmetot

⁹ Eiropas Komisija, 2021. gada nodomu vēstule par stāvokli Savienībā, 2021. gada 15. septembris.

vairāk nekā 53 miljonus tonnu elektronisko atkritumu,

1. uzsver, ka efektīvām tiesībām uz remontējamību būtu jāattiecas uz produkta dzīves cikla aspektiem un tām būtu jāpievēršas dažādās savstarpēji saistītās politikas jomās, tostarp produktu izstrādē, ražošanas ētikas pamatprincipos, standartizācijā, patērētāju informēšanā, tostarp marķējumā par remontējamību, un, ja tas ir iespējams un lietderīgi, informācijā par kalpošanas laiku, patērētāju tiesībām un garantijām, kā arī publisko iepirkumu;
2. uzsver, ka iniciatīvai par tiesībām uz remontējamību ir jābūt samērīgai, balstītai uz pierādījumiem un rentabli un jālīdzsvaro ilgspējības, patērētāju aizsardzības un augsti konkurētspējīgas sociālās tirgus ekonomikas principi, lai visas attiecīgās ieinteresētās personas varētu izmantot zaļās pārkārtošanās sniegtās iespējas;
3. uzsver, ka efektīvām tiesībām uz remontējamību būtu jārada ievērojamas konkurences priekšrocības Eiropas uzņēmumiem, vienlaikus neradot tiem nekāda veida nesamērīgu finansiālu slogu, un tām būtu jārosina inovācija un jāveicina ieguldījumi ilgspējīgās tehnoloģijās, vienlaikus ņemot vērā tirgus attīstību un patērētāju mainīgās vajadzības;

Izturīgāku un remontējamu ražojumu izstrāde

4. atzinīgi vērtē Komisijas nodomu pieņemt Ilgtspējīgu produktu iniciatīvu, ar ko pārskata Ekodizaina direktīvu un paplašina tās darbības jomu, attiecinot to ne tikai uz energopatēriņu ietekmējošiem ražojumiem vien;
5. atgādina, ka atbilstīgu, ilgspējīgu un drošu produktu ražošana ir ES vienotā tirgus galvenā priekšrocība, kas sniedz labumu gan patērētājiem, gan uzņēmumiem; aicina Komisiju pieprasīt, lai ražotāji veido savus ražojumus tā, lai tie būtu izturīgāki, lai tos varētu droši remontēt un to rezerves daļas būtu viegli pieejamas un noņemamas;
6. uzsver, ka ir nepieciešams nodrošināt galalietotājiem un neatkarīgajiem remonta pakalpojumu sniedzējiem labāku piekļuvi rezerves daļām un lietošanas pamācībām saprātīgā termiņā un par saprātīgu cenu laikposmā, kas atbilst produkta paredzamajam kalpošanas laikam;
7. aicina Komisiju apsvērt noturības un remontējamības prasības gaidāmajā ekodizaina direktīvā ar plašāku darbības jomu; uzsver, ka ir rūpīgi jāanalizē prasības attiecībā uz katru produktu, lai pārliecinātos, ka tiek izvēlēta prasība, kas vislabāk atbilst mērķim, piemēram, norādot, ka dažu produktu modulārā konstrukcija atvieglos remontu un pagarinās produkta kalpošanas laiku, savukārt attiecībā uz citiem ražojumiem modulārs dizains vai pienākums nodrošināt remontējamību var apdraudēt ilgzinību;
8. uzsver, ka 2019. gadā tika pieņemti vairāki īstenošanas pasākumi saskaņā ar Ekodizaina direktīvu, ieviešot obligātu termiņu rezerves daļu nodrošināšanai un maksimālo piegādes laiku, kā arī konstrukcijas prasības attiecībā uz komponentu demontāžu/montāžu; tādēļ aicina Komisiju paplašināt šādu pasākumu darbības jomu, iekļaujot citas produktu kategorijas, tostarp ar enerģiju nesaistītus ražojumus, ņemot vērā to īpatnības;
9. atgādina, ka remonta un tehniskās apkopes informācijas pieejamība visiem remonta

nozares dalībniekiem ir būtiska, lai patērētājiem nodrošinātu plašāku piekļuvi remonta pakalpojumiem; tādēļ uzstāj, ka pienācīgām „tiesībām uz remontējamību” būtu jānodrošina remonta nozares dalībniekiem, tostarp neatkarīgajiem remontētājiem, un patērētājiem bez maksas pieejama nepieciešamā remonta un tehniskās apkopes informācija, tostarp informācija par diagnostikas rīkiem, rezerves daļām, programmatūru un atjauninājumiem, kas nepieciešami remonta un tehniskās apkopes veikšanai; atgādina, cik svarīga ir inovatīva uzņēmējdarbības vide un komercnoslēpumu ievērošana;

10. uzsver, ka īpaša uzmanība jāpievērš precēm ar digitāliem elementiem; jo īpaši uzsver, ka programmatūras atjauninājumi ir jādara pieejami minimālā laikposmā saskaņā ar Digitālā satura direktīvu; uzstāj, ka patērētāji būtu pilnībā jāinformē par atjauninājumu pieejamību pirkuma brīdī; piebilst, ka funkcionalitātes atjauninājumiem vajadzētu būt atgriezeniskiem un tiem nevajadzētu mazināt veiktspēju; norāda, ka praksi, kas nepamatoti ierobežo tiesības uz remontējamību vai izraisa novecošanu, varētu uzskatīt par negodīgu komercpraksi un tāpēc to varētu iekļaut Negodīgas komercprakses direktīvas I pielikumā;

Patērētāju iespējas izvēlēties remontējamus produktus

11. uzskata, ka patērētāju informētības uzlabošana par produktu remontējamību ir būtiska, lai patērētāji varētu aktīvāk iesaistīties aprites ekonomikā; uzskata, ka labāka patērētāju informēšana ļautu patērētājiem pieņemt pārdomātākus lēmumus par pirkumu, kas varētu panākt, ka tirgū nonāk remontējami produkti; tādēļ atzinīgi vērtē paziņoto Komisijas iniciatīvu par iespēju nodrošināšanu patērētājiem zaļās pārkārtošanās procesā;
12. uzsver, ka patērētājiem tirdzniecības vietā būtu jāsaņem uzticama, skaidra un viegli saprotama informācija par produkta ilgzurību un remontējamību, lai palīdzētu viņiem salīdzināt un identificēt ilgtspējīgākos tirgū pieejamos produktus; aicina Komisiju ierosināt saskaņotus noteikumus attiecībā uz šādu informāciju patērētājiem, tostarp informāciju par remontdarbiem, informāciju par paredzamo kalpošanas ilgumu, informāciju par rezerves daļām, informāciju par remonta pakalpojumiem un laikposmu, kurā programmatūras atjauninājumi būtu pieejami tādu preču gadījumā, kurām ir digitāli elementi, vienlaikus paturot prātā patērētāju drošības prasības; norāda, ka, lai šāda informācija būtu noderīga, tai jābūt pieejamai iegādes brīdī;
13. turklāt aicina Komisiju pārliecināties, ka informācija par produktu ir balstīta uz standartizētiem mērījumiem, piemēram, attiecībā uz ilgzurību, un uzsākt standartu izstrādi, ja tādu nav;
14. uzsver ES ekomarķējuma būtisko nozīmi, veicinot tādas marķēšanas politiku ieviešanu nozarē, kas sniedz patērētājiem pamatinformāciju par preču kalpošanas laiku, vienlaikus līdzsvarojot uzņēmumu pienākumus ar spēcīgiem pozitīviem komerciāliem stimuliem, lai veidotu patērētāju uzticēšanos; tomēr norāda, ka šī marķēšanas sistēma ir tikai brīvprātīga;
15. aicina Komisiju visos jaunajos tiesību aktos par produktiem un Ekodizaina direktīvas pārskatīšanā izvērtēt ierosinātās prasības ražotājiem ieviest vieda marķējuma līdzekļus, piemēram, QR kodus un digitālās produktu pases; aicina nodrošināt līdzsvaru tādu iniciatīvu izstrādē kā Eiropas digitālā produkta pase, cieši sadarbojoties ar nozari un

attiecīgajām ieinteresētajām personām, jo īpaši ņemot vērā proporcionalitātes principu un īpašu uzmanību pievēršot MVU vajadzībām;

16. uzstāj, ka patērētājiem, kuri iegādājas produktus tiešsaistē, būtu jāsaņem informācija līdzīgā līmenī kā bezsaistes pircējiem, un ka dalībvalstīm būtu jāuzrauga un jānodrošina, lai tiešsaistes pārdevēji savā tīmekļa vietnē un, piedāvājot savus produktus tiešsaistes tirdzniecības vietās, iekļautu nepieciešamo informāciju;
17. mudina Komisiju iesniegt tiesību akta priekšlikumu, lai veicinātu zaļā publiskā iepirkuma ieviešanu; uzskata, ka atkārtoti izmantoti, remontēti, pārstrādāti, atjaunoti un citādi resursefektīvi produkti un risinājumi, kas samazina aprites cikla ietekmi uz vidi, ir automātiska izvēle visos publiskajos iepirkumos saskaņā ar Eiropas zaļo kursu, un, ja tiem netiek dota priekšroka, ir jāpiemēro princips „ievēro vai paskaidro”;
18. aicina Komisiju un valstu iestādes palīdzēt vietējām un reģionālajām pašvaldībām, uzņēmumiem un apvienībām un sniegt tām finansiālu atbalstu, īstenojot patērētāju informēšanas kampaņas par produktu dzīves cikla pagarināšanu, jo īpaši sniedzot uzticamu un skaidru informāciju, konsultācijas un pakalpojumus, piemēram, apkopi, remontējamību un atkārtotu izmantošanu;
19. aicina Komisiju un dalībvalstis izstrādāt finansiālus stimulus remonta pakalpojumiem, lai padarītu remontu ērtu un pievilcīgu patērētājiem;

Patērētāju tiesību un preču ilgākas izmantošanas garantiju stiprināšana

20. uzsver, ka Eiropas patērētājiem var tikt veikta preču remontēšana vai digitālā satura un pakalpojumu atbilstības nodrošināšana saskaņā ar Preču pārdošanas direktīvu un Digitālā satura direktīvu; uzsver – lai gan patērētājiem ir tiesības izvēlēties starp bojātu preču remontēšanu vai to nomaiņu saskaņā ar Preču pārdošanas direktīvu, remontēšana daudzos gadījumos varētu būt resursefektīvāka un klimatneitrālāka izvēle; norāda, ka praksē patērētāji parasti izvēlas aizstāšanu, nevis remontēšanu, kas varētu būt saistīts ar augstajām remonta izmaksām; uzsver, ka produktu nomaiņai arī turpmāk vajadzētu būt alternatīvai, ja patērētājs un pārdevējs tam piekrīt, jo remontēšana varētu būt pārāk laikietilpīga;
21. tādēļ aicina Komisiju savā iniciatīvā par tiesībām uz remontējamību ierosināt virkni pasākumu, lai veicinātu un mudinātu patērētājus, ražotājus un tirgotājus izvēlēties remontēšanu, nevis aizstāšanu; uzsver, ka, ierosinot šādus pasākumus, Komisijai vienmēr būtu jāņem vērā visaugstākais iespējamais patērētāju aizsardzības un patērētāju labklājības līmenis;
22. norāda, ka gaidāmā Preču pārdošanas direktīvas pārskatīšana cita starpā varētu ietvert pasākumus, kuru mērķis ir mudināt patērētājus izvēlēties remontēšanu, nevis aizstāšanu, piemēram, pienākumu nodrošināt aizstājējproduktu, kamēr daži produkti tiek remontēti; uzskata – lai veicinātu produktu remontēšanu, būtu jāpiedāvā noteikti stimuli patērētājiem, kuri izvēlas tos remontēt, nevis nomainīt; uzskata, ka paplašināta garantija varētu būt stimuls izvēlēties remontēšanu, nevis aizstāšanu; piebilst, ka pārdevējiem vienmēr būtu vienlīdzīgi jāinformē patērētāji par visām iespējām, kas tiem ir pieejamas, tostarp par remontējamības un saistītajām garantijas tiesībām;

23. aicina Komisiju izpētīt iespēju ieviest kopīgu ražotāja un pārdevēja atbildības mehānismu produkta neatbilstības gadījumā;
24. norāda, ka pašreizējais tiesiskais regulējums saskaņā ar Preču pārdošanas direktīvu paredz tikai divu gadu minimālo atbildības periodu par precēm ar trūkumiem, un mudina dalībvalstis to pagarināt; uzsver, ka šis ir minimālās saskaņošanas noteikums un ka tikai ierobežots skaits dalībvalstu pieņem noteikumus par šā laikposma pagarināšanu; tādēļ uzskata, ka, pārskatot Preču pārdošanas direktīvu, būtu arī jāierosina pagarināt juridisko garantiju uz laiku, kas pārsniedz divus gadus attiecībā uz dažām produktu kategorijām; turklāt norāda, ka ir svarīgi pilnībā saskaņot juridiskās garantijas periodu;
25. aicina Komisiju izvērtēt, cik lielā mērā varētu ierosināt tiesības uz remontējamību, lai tirgus dalībnieki varētu piedāvāt vieglu un cenas ziņā pieejamu piekļuvi remontēšanai pat pēc garantijas perioda beigām;
26. uzsver, ka ikviens priekšlikums būtu jāpapildina ar pienācīgu ietekmes novērtējumu, kas cita starpā ietver atbilstošu izmaksu un ieguvumu analīzi gan patērētājiem, gan uzņēmumiem, paraugprakses salīdzinājumu valsts līmenī un ar trešām valstīm, kā arī kvantificētu ietekmi uz vispārējo patērētāju labklājību, vidi un uzņēmumiem, tostarp MVU; aicina Komisiju sniegt informāciju par remontēšanas izmaksām ES uzņēmumiem vienotajā tirgū; uzsver, ka ir jāsniedz visa attiecīgā informācija un jāierosina kvantificējami rādītāji, lai novērtētu jebkādu turpmāku tiesību aktu ietekmi;
27. atgādina, ka pašlaik nav īpašu noteikumu par pārražoto vai atjaunoto preču remontēšanu; aicina Komisiju ierosināt pasākumus, kas atalgotu tirgotājus par remontēšanas iespēju nodrošināšanu pārbūvētām vai atjaunotām precēm, lai palielinātu patērētāju uzticēšanos; aicina Komisiju apsvērt iespēju izmantot tādas iekārtas kā skaitītāji un nepārdoto preču iznīcināšanas aizliegums, lai atvieglotu produktu atkārtotu izmantošanu un remontējamību;
 - o
 - o o
28. uzdod priekšsēdētājam šo rezolūciju nosūtīt Padomei un Komisijai.